

P O L G Á R T Á R S.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lap.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési díjak Kutasi Imre könyvnyomdájába intézendők.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: kismestern. 1385. sz.

Hirdetések: a legutányosabb árszámítás mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Bélyegdíj minden közlésnél: 30 kr. — Nyilt tér petit sora 20 kr.

Éljen a debreceni iparegyelet!

(*) Az egyesülésben, a társulásban van az erő. Örök igazság, melynek kiváló horderejét most kezdjük értelmezni.

Némi szegényérzettel tapasztaljuk, hogy a hazai német városok iparosai már rég tömörültek s oly virágzásnak örvend egyetlek, hogy e részben a magyar városok kénytelenek beismerni hátramaradásukat.

Iparszövetség alakítására tettek ugyan kísérletek, de az a törvények határain kívül esvén, s hasznossága nem is bizonyulván be, megszünt. Vagy a hol elfeledték felozlatni, csak a pajiron él.

A céhekből ipartársulatokká alakult testületek az iparügy előhaladása s felvirágzása körül eredményt felmutatni nem képesek. De a hazában alakult iparegyeletek üdvös haladást jeleznek s így nekünk is követni kell a jó példát, ha már elmulasztók, hogy elől menjünk.

Nem új már Debrecenben az iparegyelet alakításának eszméje. Tudomásunk szerint először pendíté azt meg Vadon Sándor ügyvéd. Értekezlet is tartatott ez ügyben a tavaszon, hol az iparosvilágból több tekintélyes egyén vett részt. Akkor kimondatott az iparegyelet alakításának szükségé; azonban a többség nézete az volt, hogy szélesebb körű értekezletből induljon ki a mozgalom a kezdeményezés érdekében.

Ez történt most. Üdv az eszmének! Kedden tartatott meg az eszmét felkaroló értekezlet, a melybe lelket, illetőleg a léleknek testet Gelléri Mór barátunk adott.

Sok feladat vár az iparosokra' saját érdekeik s közvetve a hazai művelődés és a közvagyonosodás céljának elérése végett. Ott van a betegsegélyezés ügye, az iparos tanoncok oktatása. Vagy hol keressük most a békéltető bizottságot? Hol van az iparbíráskodás, mit a törvény is ajánl? Hol van az iparmúzeum, mely a szemléleti oktatás alapján eszközölné a segédek — a jövő iparosai — közművelődését? A fogyasztási és anyagbeszerzési ügy pedig olyan, mely az iparosra életbe vágó kérdés.

Mindennek létesítése — az iparegyelet nemes feladata.

Távrolról sem kel lazt gondolni, hogy a szakérdekek esorbátszenvednek az egész tömörülése által. Anyagi és szellemi tekintetben egész önállóan működhetnek a különböző iparág munkásai szakérdekeik előmozdítása céljából. Csupán a közös célok elérésére kell társulni mindannak, a ki az iparügyet szívén viseli.

Ki van bontva a zászló. Csak a lelkes sereg hiányzik még, a mely azt győzelemre vezesse.

Éljen a debreceni iparegyelet!

— **Ha a török győz.** Akkor Debrecenből egy társaság fog személyesen tisztelni Abdul-Kerimnél Eddigél már az e célra szövetkezett társaságnak öt tagja van.

— **Az önkéntes tüzoltóegylet** eszméje valahára nálunk is lábra kap. Négy egyenruhás tüzoltó már a múlt vasárnapi ünnepély alkalmával szerepelt. A megalakításra kiküldött ideiglenes választmány tagjai: Fűhrer Ernő, elnök, Benedek Sándor, Budaházy Endre, Ciffer Nándor, Gyulai Gábor, Hetey Ignác, Nánássy Lajos, Pablik Ernő, Polony Andor, Szombathy János, Vadon Sándor. A bizottság ma az előmunkálatok eszközlése céljából gyűlést tart.

— **A debreceni iparegyelet** megalakítása ügyében 12 tagú bizottság alakított; több derék iparoson kívül tagjai: a „Debrecen” egyik belmunkatársa, a „Debreceni Ellenőr” s a „Polgártárs” szerkesztői.

— **Élénk érdeklődés** mutatkozik a társadalom minden körében a választási névsor megállapítása iránt. A pártok vezetői sűrűnek-forgognak, hogy a névsort lemásoltassák. Az egyesek polgári jogaik után néznek. Igen szép e buzgalom. Éljen is mindenki alkotmányos jogával. A joggal élés kötelesség a haza iránt. Egyébiránt a jövő évben megejtendő követválasztásra nem ez, hanem a jövő évi névsor lesz irányadó.

Ragadd meg a jelent!

(Helyi érdek)

Debrecen, jul. 12.

Meneküljünk! A nyár forró hévvel égeti arcainkat. S nincs semmi, a mi a porfellegek átkos hatása ellen védfaiul szolgálna. Meneküljünk!

Ki a nagy erdőre E gyönyörűség helyre, melyet sok város nagy áron venne meg.

Csak mi nem tudjuk felhasználni. Régi panasz. De fájdalom, még mindig új maradt. Mert nem hallotta meg senki.

Pedig az volna a mi — Mekkánk.

No azt megeselekeszszük, hogy dicsek-szünk a Simonyi gáttal. Milyen szép! Enyhétadó. Áldjuk a nagy férfi emléket. De azt mindedig véteknél tartottuk megtenni, hogy legalább utat csináltatnak volna oda, a mely a Simonyi-gát szépségének megfelel s az időjárás szépségeinek ne legyen kitéve.

Hogy a szépséget követelményeire a fűdoház udvarán kívül oly édeskeveset adtak mindedig, annak talán a kor szellemében kell marasztaló okát keresnünk.

De itt az idő a felébredésre.

A nyári idény méltán hozhatja ki az embert a közönyösség légköréből. Oda van utalva, hogy az ily dolgok felett behatóbban gondolkozzék.

„Ragadd meg a jelent!”

Ki kell aknázni az emberi megfeszített erő hatalmával a nagy erdőben nyert áldásokat. A mit az istenség ingyen kegyelemből számunkra adott, ne fecserejlük el azt könnyelműen.

Figyelmeztető szavunk nem szemrehányás akart lenni, hanem buzdítás a munkára, a haladásra.

Mert így a nagy erdőnek jövője van.

Az atletika.

— A „Polgártárs” szerkesztőjének —

Debrecen, jul. 14.

Megengedi t. szerkesztő ur, hogy becses lapja útján — a városunkban nem rég alakult, az emberi test szerkezetére nézve egészségi szempontból legnékülözhetetlenebb szükségességréől, az „athletikai klub”-ról egyet-mást az ügy iránt érdeklő közönségnek tudomására juttassak.

Tudjuk azt nagyon jól, hogy mint min-dennek, úgy a társulatnak is kezdete nehézségekbe ütközik; eleinte a célal a közönség nem ismeretes, vagy annak hasznosságát felfogni nem tudja. Így volt ez és van most is az atletikai téren. A vezetők, az ügybuzgó egyének megvannak ugyan az egylet élén és terjesztik is a magas eszmét, de nem igen van kebel. — a melyben gyökeret verjen: pedig rang és rendkülönbség nélkül el kellene már azt ismerni mindenkinek, hogy „a mi a nővény életére nézve a viláosság, ugyanaz az emberi testszerkezetre nézve az atletika.”

Vagy talán sokat az tart vissza, — hogy a tornászati bohóckodásokkal, — mert az, magyar embernek nem természeté — nem tud rokonszenvezni, vagy „komédiás tornász” nem akar lenni? Ezt az athleticismusz eszméje nem is követi sőt egészen ellenzi. Itt az a cél, hogy a test különféle szerveinek mozgása a vér sebesebb keringése az egészségre ható külső akadályok könnyű módon elhárítása, a test edzése mechanicus uton elősegíttessék. — Különben nem célja az athleticának a „comédia tornászati”, kitészik abból is, hogy az augusztus 26-ról szeptember 19 re halasztott első évfordulati ünnepélyére — a gyakorlatok a leghelyesebb athleticismusz eszméjének megfelelőleg állítottak egybe, a melyek nemcsak fiatal — hanem 30—40 éves koruak által — mint p. súlyemelés, buzirozás, kautsuk húzással, melltagítás stb. gyakorolhatók. Ilye-

nek tehát itt a gyakorlatok, s az egyáltalán nem nevezhető comédiáságnak.

Ezek után nem mulaszthatom el, szintén azt is felemlíteni, hogy a szeptember 19 re elhalasztott ünnepély igen fényesnek ígérkeznek.

A derék művezető ur minden lehetőt kigondol, csak hogy ezen új egylet gyakorlatias haladásával, mind az ügybuzgó városi, mind pedig ezen ügy iránt érdeklődő vidéki közönséget megismertesse. — A választmány határozatilag kimondta, hogy a magokat kitüntető egyéneket ez évi ünnepély alkalmával az egylet jelégével, és verseny-díj iratu ezüst és bronz éremmel fogja jutalmazni, az ünnepély rendezésével egy 14 tagú bizottság bízott meg. Az egyleti egyenruhát illetőleg is határozatba ment, hogy az ünnepélyre minden egyleti tag által elkészíttessék, a mely áll kék bluz, sapka az egylet jelégével és hamu színű nadrágból, s úgy tudjuk, hogy azt az ismeretes, s jó hírnévben álló Huber-cég fogja elkészíteni.

Fel tehát polgárok! rang és rendkülönbség nélkül, mutassuk meg, hogy megértünk már azon eszme felfogására, hogy „Athletika nélkül egészséges testszervezet nem képzelhető.”

Kocsár Gábor.

— **Györböl a török ellen.** Nehány bolgár család kerti vetemény termesztésével foglalkozik Györben. Ezek fiatalága eltűnt. Haza ment, hogy segítsen a törököt megverni. Szegények, nem tanulták meg a közmondást, hogy — törököt fogtam, de visz.

A kiket önök szeretnek.

— Levél a „Polgártárs” szerkesztőjéhez —

Budapest, jul 13.

Oly hírek kerültek szűrnre a lapokban az önök egykori kedvencéről, Rónainéről, hogy a debreceni közönség iránti tisztelettel parancsolja, miképp azokat kellő értékére szállítsam.

Rónayné nem oly veszélyes beteg, a mint azt a rokon érzelmű lelkek híresztelik. Van némi változása, de az nem oly nagy mérvű, hogy aggasztó legyen, vagy azzá váljék.

Rónay Maripedig itt van Budapesten nagynénjénél, Sz. Prielle Kornélia ünnepelt művésznőknél, a ki most ugyan Ungváron vendégzerepel, s kis leánya végezvén vizsgáit, Mariska ott van vele és együtt végzik a ház dolgait.

A Mariska völegényéről beszélt hírek nem igazak. Kiss Béla — a völegény — még Aradon van, egy évi önkéntes, szeptember közepén végzi katonai szolgálátát, s bármit rendeljen is felettök az égi hatalom, ők október elején összekelnek, hogy Mariska hivatását férje oldalán folytatthassa. Miskolcra vannak szerződve a téli idényre.

Ezeket kívántam önnek bizalmasan megírni az önök szereteteiről.

Levelék egy falusi lányhoz.

— Asszonyok is olvashatják. —

III. Kedves hugom! Ha végig tekinted barátinéd s kortársaid hosszú sorát, a kiknek vállaira az irgalmatlanul futó idő 20—22 év gyönyörének terhét rakta le, vajon látsz-e tiz közül kettőt, a ki hivatásának komoly öntudatával bírjon?
Nem titeket vádolkak, hanem a kort.

Eltöltöttétek a sok szép időt a nevelőintézetekben. Mindenki azt mondta, hogy csinos, derék lányok vagytok.

De mit tanultál ott: vedd számon. Ismereted körén nem látszik meg az iskola. Külmiveltiségeddel kérkedel talán? Vizsgáld meg jól magad.
Nem mondom te rád, de sok uri lányra állik, hogy csak a ruhája — kisasszonyos.

Magatok közt is gyakran elbeszélitek, hogy ez vagy az a lány milyen kedves. Lehetetlen nem szeretni. S még sem tudjátok megítélni, hogy mi benne a kedves, a szeretetre méltó?

Pedig könnyű a titok kulcsát feltalálni. Csak egy kis önismeret kellene ahhoz.

— Mert nem olyan, mint ti.

Feltűnik a gyémánt még a szemeten kaparászó tyuknak is.

A lányok nagy részén — igaz — meglátszik, hogy járt neveldebe. Mert hiszen egy két német s francia szót elsajátított. Nem érti ugyan, de azért használja vagy kell, vagy nem.

S hogy ezt a lány elsajátíthassa, nagy árt fizet gyakran érte.
Az erkölcsi érzetet!

Szomorú aztán a társaságban tapasztalni az ilyenek esetlenségét.

Csak téged kérdelek: tudsz-e két szót komoly tárgyról illendően kibocsátani ajkadon! Ilyenkor tartasz a bölcsesél. Hallgatsz. Pedig nyelved tud fogogni egy hétig is, ha megláttál egy csinos fiatal embert; vagy valaki a tánc közben a szokottnál érzékenyebben átkarolt; ha valakin külön ruhát látsz, mint a tied. stb. akkor ezekről elcsevegsz akár az ütélnapig. A völegények, menyasszonyok konyhai bírálatodnak tárgyai.

Igen. Mert sok leányem a konyhában, hanem azon kívül — konyhai.

Igy jut aztán némely lány a társadalom rabszolgaságába. Mert ha néha öszinte szó hall is, annyira sértve érzi kisasszonyi méltóságát, hogy elfelejti azt komolyan venni.

Az ilyeneknek aztán, hogy mégis némi kiharai ezüst féle kellemet színeljenek, nincs egyéb fegyverük, mint — a kacérság.
Ez az ut vezet az igazi pokolba.

Dr. Tolle.

Visszapillantás

a debreceni iparos ifjak önképző és segélyegyletének történetére.

— Az 1877. jul. 8-iki zászlófelavatási ünnepély alkalmából. —

„Értelem, munka, szorgalom!” Dicső jel-szavak. Talán ezek képezik az összekötő pontot a teremtő istenség s az ember között.

A magasabb eszmék sorsa, hogy nem érti meg a kor; az emberi kebelben nincs azokra fogékonyság. De a késő századok már lelkessülni tudnak azokon. Épen azért haladtak előre oly lassan az új nemzedék, mert — folyvást elődei, apái hibáit, mulasztásait kell után-pótolni.

„Értelem, munka, szorgalom.” Ezek voltak azon irányadó eszmék, a mik a debreceni iparos ifjuság tömörülésére alapul szolgáltak. kevesen értették meg akkor. — És ma már, ime, Debrecen városa mondhatni társadalmi osztálykülönbség nélkül ünnepeli — az eszme diadalát.

Hálás tisztelettel, az elismerés hervadhatlan koszorújával kell azért elsöben is adoznunk azon lelkes férfiaknak, kiknek uttörő szelleme a tömeg közönyét tulszárnyalta, s a nagy eszmének testet adtak.

Szerényi Endre, egy szerény hivatalnok, Vadon Sándor ügyvéd, Domokos Kálmán gazd. tanítészeti tanár, Huber József szabó, Mörice Bertalan szabóság.

Ime, e tisztelekre méltó nevek a társadalom különféle osztályából. Ok hinték el a magot, s legyözve minden akadályt, lankadatlanul, férfias kitartással hatottak oda, hogy a szétszórt elemeket egyesítsék, s az iparos ifjuság egyletét életre keltsék.

Nekik valóban a tespedő korralkellett megküzdni. És ime, győztek a kitartó lelkek. Legyen tehát ez ünnepély egyszersmind az uttörők munkás lelkének győzelmi ünnepe.

Az első közgyűlés 1872. május 12-én tartott meg a városháza nagy tanácstermében. A kezdeményezők nemes buzgalma, s a helybeli sajtó ébersége annyira felbuzgatta a szunnyadó erőket, hogy e gyűlésre az iparosok és segédek köréből mintegy 400-an jelentek meg. Szerényi Endre és Vadon Sándor vitték a főszerepet. Szerényi hivatali állása a városból elszóllítá, s az ügy Vadon Sándor és Domokos Kálmán vállaira nehezedett.

Minden Demosthenesnél szebben beszélt. Nem az én gyenge ajkam hangoztatja csupán nekik az elismerés szövegét, hanem az a tisztelt nagy közönség, melyet itt van szerencsém üdvözölni.

Az egyet a nevezett napon meg is alakult, illetőleg elhatározott, hogy megalakult. Első tisztviselői voltak: Rác György elnök, Antal Gábor első alelnök, Mór Bertalan második alelnök, Huber József pénztárnok, Domokos Kálmán könyvtárnok, Vadon Sándor jegyző, Bujdosó Mihály gazda.

Ez alkalommal tette le Szerényi a könyvtár alapját 50 kötet könyvvél. Ugyanó hely meg a pénztár alapját 5 frttal, mely ott a vető színén 16 frt 50 kr-ra gyült.

De a kor a nagy eszmének ellensége volt. Az emberi közöny elvágtá a haladás útját. Tessedés állott be.

Két évig aludt az ügy.

De nem halt meg. A boldogító eszme a korszakból is kitor és eget kér.

Az évek lassu átalakulása, a nyomasztó anyagi helyzet megszibbasztá a derék szervezők működésének hatását. Azonban 1874 április 2-án újra összegyűltek a lelkesebb elemek.

Már ekkor hatalmas erővel fogtak a szervezés dicső művéhez. 54 rendes és 30 pártoló tag elég biztosíték volt arra nézve, hogy az egyetnek jövője van. A szereplő egyének közt személyi változás csak amolyan történt, hogy könyvtárnokká Nagy Mihály lön.

Hangyaszorgalommal látták a munkához. Az egyetnek helyiséget szereztek, a mi ma is fennáll csapóutcán. Lapokat a szerkesztőségeken kívül még a polgári kör is adott.

Ugyanakkor szép reményekkel megalakult a dalárda is Alber József vezetése alatt.

Oly helyzetbe jutott már az egyet, hogy megnyitási ünnepélyét is megtarthatta itt a népkertben 1874. július 5-én.

A város lakossága lelki örömmel szemlélte az ébredő fiatalság nemes törekvését, s tisztelet teljes hálaérzettel nyilváníthatom, hogy méltányló támogatást attól soha nem is vona meg.

Az ifjuság meg is érdemelte a pártfogást. Nemes hévvel, kitartással, lelkesedéssel küzdött a feltett célért. A helyiséget gyakorta látogatták, önművelődésére az eszközöket felhasználta, s már ismeretterjesztő felolvasások tartattak az egyet helyiségében, s azokat mindig számosan hallgatták.

Lelkes férfiak álltak az ügy élén Rác Gy. elnök, Jóna Dániel, Leska Nándor alelnökök, és a fáradhatlan s kiváló ügybuzgalmu Vadon Sándor jegyző, Huber József pénztárnok.

Szóval az 1874-ik évben megvetettett a szilárd alap. Felépült az oltár.

A következő két év a tovább fejlesztés terhes munkájának ideje volt.

A szépen megszaporodott könyvtár átadott a közhasználatnak. Az egyetli helyiség felszerelése az egyet méltóságához illően eszközöltetett. Tekeasztal állítottatott be. Elhatározott, hogy minden évi július elején az egyet évfordulati ünnepélyt tart. Időnkint több nyilvános ünnepélyt, táncvigalmat rendezett, mely mindig a legfényesebben sikerült, a mi a városi közönség nemes szelleméről elismerést érdemlő tanu bizonyítás. A dalkör szép fejlődésnek indult Tóth Károly és Alber József buzgólkodása folytán s nyilvános fellépései által babérokat aratott. Rajztanítóul Fekasz Endre asztalos s műfaragó kéretett fel.

Anyagi tekintetben is oda fejlődött már az egyet, hogy vezérszellemeinek Vadon Sándornak elismerésül tiszteletdíjat szavazott meg ernyedetlen munkásságáért, a ki azonban azt nemcsak el nem fogadta, hanem még hozzá az egyet részére alapítványt is tett.

Fennforgott már ekkor a betegsegélyzés ügye is. De az csak a jelen év elején valósult meg.

Az egyet folyvást halad célja felé s megmutatta, hogy életképes.

1877-ben új korszak kezdődött az iparos ifjuság egyete történetében.

Működési körébe addig csak az önképzést most már a betegsegélyzést is felvette.

Tekintélyes anyagi erővel rendelkezvén a közpártfogás folytán, biztos a remény, hogy ez új működési körében is a kivánt siker koszorúzza törekvését.

Az egyet jelenéről nem érzem magam hivatalva ítéletet mondani. Csak tükörként állítom fel az adatokat, a mik fényes bizonyosságot tesz-

nek arról, hogy ez egyetlet a közbecsülés méltán megillei.

Könyvtára 500-nál többet foglal magában. Van 34 alapító, 120 pártoló és 130 rendes tagja. A dalkör most is virágzik. Lapjai szép számmal járnak.

S íme, most diszes lobogóját is felavatá, ott látjuk azt, mint életképességének bizonyítékát, jövőjének zálogát. S nagyobb kitüntetés alig érhetne volna az egyetlet, mint hogy oly művelt lelkű, nemes szívu honleány, mint Vecsei Imréné urhölgy, volt szíves elvállalni a zászlóanyai tisztséget.

Kiváló biztosítékot láthatunk az egyet jövő fejlődésére nézve a tisztikar férfainak személyében. Elnök Huber József, alelnök Stiber János, titkár Vadon Sándor, pénztárnok Malatinszky Ferenc, gazda Kreuc Márton, könyvtárnok Juhász József, segédkönyvtárnok Závill Gyula, jegyző Szuhó Vince.

Ők vannak hivatva a művelődés zászlójának elővitelére.

Közökben a jelen, a jövő alapja.

Korunk megérett arra, hogy a magyar ipar fejlődését kellőleg méltányolni tudja. A művelt iparos joggal számítható a társadalom felső osztályába.

Értelem munka, szorgalom, — tiszteletr gerjesztő fogalmak. Több. Erények. Ezek nagysága szerint osztályozzák művelt államokban a polgárokat.

Értelem, munka, szorgalom, — a debreceni iparos ifjuság jelszavai. A kik ezt tüzek zászlójukra, azok legyen a hála, a dicsőség.

Hadd lengjen tehát ama lobogó! Hirdesse a világnak, hogy a magyar iparosok a kor színvonalán állanak. Ővék az értelem, munka, szorgalom!

Ifju barátim! Bennetek bizva mondhatjuk el büszkeséggel, hogy „a magyar ipar nem volt, hanem lesz!”

(Felolvasta a szerző.) Szatmári Károly.

Hajdumegye.

— Egy kis védelem —

H. Szoboszló. Jul. 10.

Tisztelt polgártárs! E lapok jul 1-ei számában „egy megyei tisztviselő” szelletteti Hajdumegye ügyeit, illetőleg kezdi azt ismertetni, a mit igen helyesen tesz. Mert bizony eddigelé a gyűléstermeken kívül mitsem hallott annak belügyeiről a közönség; pedig ennek jogában áll tudni e vezérszerepre hivatott megye belfejlődését, akarmily irányban nevedjék is az.

Abban cikkirónak igazsága van, hogy sajnálatunkra e megye keletkezésének minden oldalról ellenséggel kellett megküzdni. Lehető az is, hogy a békételenkedés nyomásait jelenleg is érezni lehet több oldalról. Sőt azt is megengedjük, hogy néhány tisztviselő nem örömmel dolgozik ott.

De hát arról már nem tehetünk. Ez nem a megye hibája. Mert az iránt csak ugyan nem lehet a megyét vádolni, hogy a „Fehérló” átalakítására körülbelül csak 10,000 frt áldoztatott, s ez is oly arányban osztatott meg, hogy a t. cikkirő szerint „nagynak nem nevezhető főispáni lakás” kitarozása mintegy ötezer frtot emésztett fel. A tisztviselő pedig egy egy sötét zugban — régi vendégszobákban — kucorognak.

Hanem azért a megye szelleme mindig kiérdemli azon helyet, a mit születte előtti számára a közvélemény kijelölt. — Vezérmegye. — Cikkirónak azon állítása, hogy „nem tud járnai a maga lábán,” határozottan téves.

Ott volt, hogy többet ne említsünk, a pestmegyei felirat ügye. Nem kívánok

érdemleges vitatásába ereszkedni, de kérdem, ki lábán járt akkor a megye?

Vagy nézze meg akárki bizottsági gyűléseinket, nem tapasztalja-e ott szünetlenül az önállóság jelét?

Magyei tisztviselőinkre sem volt még eddig panasz. Teljesítik híven kötelességeiket. Legalább fenakadás nincs.

No a közelebbi számban foglalt cikk ellen nem szólunk. Arra már a kapitolumon belülről várjuk a választ, ha ugyan van arra mit felelni.

Olhajtánók, ha megcáfoltatnék.

Budapestről. Deák Ferenc szobrára eddigelé 106,888 frt 12 s fél kr készpénzben, 485 frt 39 kr arany ezüstben s 500 frt értékpapirokban gyült. **Egy számtiszt** a belügyésztől (38 éves) agyon lötte magát. **A munkások** sajtóperit indítottak Cserni és Mandél ellen, de megvesztették azt. **A szódavíz** a fővárosban sok embernél gyomorfájdalmat okozott. Jó lesz vigyázni! **Albrecht** főherceg a fővárosban időzött a mult heten, s onnan rándult ki katonai szemlére. **Egy tíz éves** fiu a Dunába esett s menthetlenül elmerült. **A hírlapok** és folyóiratok árjegyzéke megjelent s kapható a postahivatal hírlapkiadó osztályában.

Mulattató.

— Inen onnan. —

Csapóutcán a kútnál ácsorgott a szolgáló. Szeretőjével, a bakával enyelgett.

— Hát te egy negyed óráig engedted magad üledgetni a katona által, a nélkül, hogy csak vonogatnád is magad, — szolt az urnó cselédének.

— Hogy mertem volna azt tenni, mikor tegnap is egy embert zártak el, azért, hogy ellenszegült — az államhatalomnak.

Jelenet a bíróság előtt.

— Miért akar elválni asszonyom, hiszen a férje szereti — Igen ezelőtt, mert akkor a szíve vert, — de most a botja.

Hajdumegyében történt. Egy kis fiut érzékenyen megcsipett a szunyog. Az állat aztán oda szállott a nagyapa orrára, mely történetesen — tüzes, borvirágos volt, mire a fiu azt mondta: — No most legalább megégsz!

Az a feledetlen est.

— Karcolatok. —

Debrecen, Jul. hó.

„Huzzad csak, huzzad csak, keservesen.” És Balázs Kálmán húzta vígan is, keservesen is. A hogy jött. Iparos ifjak, öreg férfiak, lányok és asszonyok együtt voltak a paradicsomban. A sátorban. Kívül csak a vendéglős kesergett. Meg az ég. Ez utóbbi könyeztet is, mint a zápor.

Kérdés: az égnek vagy a vendéglősnek volt-e nagyobb — keserve?

Csak hogy szerencsésen bevették a szegeket! Vertük: a magyar iparért, az ifjuságért, a koszorulányokért, (ez a gallér Vadon Sándor volt), a nemzet jobb léteért, egyenlőségért, testvériségért stb kívántunk minden jót. Lelkesült volt az élénzés, midőn Csanády Ilona k. a. „a török nemzet győzelméért”, Ciffer Nándor „Kossuth Lajosért” verték be a szeget.

Hát még a tánc! Fagyos volt a kebel, mely e gyönyörű leánykorszorú láttára fel nem lánagolt. Oh hány fiatal ember neki pirult ajkáról lebbent el a sohaj: „Miké is van a szív...”

És a zászlóanyá, Vecsei Imréné urhölgy valódi orángyaloktúnt fel a társaságban. Ott volt mindenütt. Nyájasságával lekötölte a női koszorut, kellemességével meghódította a férfiakat.

A szép ünnepélynek méltó királynéja.

meiyek ágyukkal, s egyéb embergyilkoló fegyverekkel más népeket képesek leigázni, hanem a kik a nyers anyagot átalakították, fejsze, gyalu s egyéb gépek és eszközökkel leközlik nemzetársaikat. — Ma nem a fegyver, hanem az értelem veszi meg a hatalmat. Tudomány, művészet, ipar stb. mind oly ága az emberi foglalkozásnak, melyhez értelem kívántatik. — Igaz, hogy az emberi társadalom kezdetleges durva korszakában a fegyver volt alkalmas eszköz a hatalom megszerzésére; de ez csak azt bizonyítja, hogy még akkor az értelem nem fejtett ki az emberekben. Keservesen meg is lakott ezért az emberiség. Az ember egyes eszeveszett dühöngők vakeszközévé vált, kik abban találták örömiüket, hogy a nemzetek kiirtására fordították azon erőket, melyek által a nemzeteknek egymás boldogítását kellett volna eszközölniök. — Sándor és Caesar, Tamerlan és Nadir-Sah, Wallenstein és Napoleon félistenekké lettek azon borzasztó gyilkosságok miatt, melyeket a népek elkövettek. — Azon felfogás, mely e gyilkoló hősöket félistenekké tette: a munkát lealacsonyító, s nemes emberhez nem illőnek tekintette. — Ma ez másképp van. — A kifejtett értelem dalt von a nyers erőn, s az értelem eszköze a munka, nem tekintetik többé lealacsonyítóknak.

Az idő, ez az irigy agg, nem zökenté ki a fiatalság jó kedélyhangulatát rendes kerékvágásból. Dacoltunk az elemekkel.

És megtartók hűségesen azt az ősi szokást, a mit apáinktól öröklünk.

„Ej, hajh, kivilágos viradig!”

Almos.

Nyilatkozat. A katonai mozgósítás ügye most csak az idő kérdése. Katonai rovatunkat ennélfogva a válság eldőléséig beszüntetjük. Mert nem tartjuk célszerűnek, hogy apró házi bajokat szellőztessünk akkor, midőn a vészes lángok tetőnk felé csapkodnak. Ilyenkor a jelszó mindenkinél csak egy lehet: oltuk a tüzet!

Ama rovat vezetője más irányban használja fel munkásságát lapunk körül.

A „Polgártárs” szerkesztősége.

Az alvidékről.

(A „Polgártárs” szerkesztőjének.)

Fehértemplom, Jul. 8.

Fogadja levelemet a nyugalmazott tiszték s borral kereskedő németek városából. Azt hiszem, van itt sok érdekes tudni való, a mi szülővárosom kedves lakóit érdekelheti. Nézzük csak.

Az év elején választottak itt egy oly polgármestert, Barry Kajetán személyében, ki honfui jó érzelméről ismeretes s tapintatos eljárásával sok kényes dolgot eligazított már eddigelé is, s ugy a haza, mint a város javára több hasznos intézkedést tett. Például, mint az iskolai felügyelőség előjárója Szöke Endre gondozóval (curator) együtt a népiskolákat jobb helyzetbe hozta a magyar nyelvnek jobban tanítását sikeresen eszközölve, továbbá a polgárokat a magyar kormány hűvéül igyekszik megnyerni; ez állításomból lehet következtetni, hogy és mikép éreztek előbb; s bezohza többi közt a hordozók (hordár) intézményét is.

Hogy mily nagy különbség van Fehértemplom magyaroságát tekintve, a most és 3 évvel előtti való helyzet közt, azt csak Körtvélyesi János törvényszéki kanצלár-igazgató barátom tudná megmondani, kire, mikor ide jött, csaknem újjal mutattak s mondták: „ta isz’ a’ ungar!” (az — magyar), s ki szintén türelmes s szíves előzékenységgel a később ide jött magyarok iránt való jóindulatnak elősegítője volt. De bezzeg most nagy az eltérés. Nagy örömmel taníttatja fiát a sváb a gimnáziumban s népiskolában magyarul, s büszkén kérkedik azzal sok, hogy az ő fia már beszél keveset magyarul, s gyermekétől megtanul magyar embernek köszönni.

Az igaz, hogy a népiszkolai gyermekétől még később este is hallunk ilyen üdvözlést: „jo rekelt kívánog!” a lánykótlól pedig: „kezet csogolom”, de már ez is jó, hogy így van.

A télen volt itt egy vendégzintársulat, annak előadásaihoz győződtem meg arról, hogy meglehetősen számmal vannak már itt magyarok, némely hivatal több tisztviselőjén kívül, fájdalom, nagyobbra cselédek.

Van itt egy német nyelvű újság a „Néra”, a közeli hasonló nevű folyótól elnevezve, hova most a furdóidényben naponta kijárnak fürdeni. A „Nérát”, már t. i. a lapot, bizony, jó volna, ha e’ pusztítanak, nem valami rokonszenvező minden iránt, a mi magyar. Mostanában ugyan hallgat, mert letörték kissé a szerkesztőjének a szarvát.

Van itt ám magyar „Társaskör” is, hol szép számmal vannak magyar lapok is. A német és román lapokkal igyekeznek a más ajkukat is becsalni, s jönnek is. — De e mellett nagyobb számmal vannak idegen nyelvű társulatok is, pl. „Lövé század”, „Férfi-egyesület” 14 év óta, „Tüzlő társulat” jól szervezve, néha műkedvelőktől szini előadás — természetesen a lakosság nem értvén mást — német nyelven. Van szerb „beszede” is, azaz táncal egykekött mulat ág, hol alig vetődik el egy csárdás, de annál több a szülő, polka, francia négyes.

A város Szerényi lakossága nagyrésztben németekből áll, kevesebb a szerb, oláh (bocsa-

Az értelem, mely a tudomány, művészet és ipar terén érvényesíti magát, hatalmat szerez a nemzeteknek, s megadja a földi jólét leghatalmasabb eszközét, a gazdaságot. A kifejtett tudomány és ipar oly tüneményeket idézett már is elő, melyeket a régi népek még csak képzelni sem tudtak.

Igaz, hogy imitt amott a nyers erő még nem érzí magát legyőzötve, s megjelen az emberi-nem gyalázatára, hogy raboljon ott, hol építeni kellene.

Az ipar, az embernek a természet által előállított nyers anyagokat átalakító tevékenysége, az emberi értelem teremtménye. — Keves dolgot szolgáltat a föld azon alakban, melyben az, az ember céljai szolgáltatára alkalmas. — Az ember az almát, a körtét megéheti ugy, a mint a fán terem; de már a babot főzni, a gabonát liszté őrteni, tészta alakítani és megsütni kell, hogy megehesse. A fákak összerakásával védheti magát az időjárás ellen, de hogy állandó lakást készítsen, ahoz értelem kell, mely a fát levágni s azt gerendákká alakítani, az átalakított fát és földből készített téglát összerakni tudja.

A szükségeség, hogy a természet termelvényei az emberi fogyasztásra alkalmassá váljanak, tette az embert gondolkozóvá, s fej-

(+) A belében a ment. Ugyanis... szorjával öve... vesztéség... tisztviselőktől... kéré őket, hogy maradjanak... pesy Antal... galom. És a d... illettő tanár... Mi is öszinte... önfeláldozó... reskedői testü...

A k...

Kazinc... él a nemzet... nak helyes... De faja... katonaságná... nem tiszte... hadseregben... hallatók oly... gyar, sem n... még a közle... a legmagyar... balnak, magy... És csot... r és z ben... nyos elemek... kifejezés mon... magyar ajku... vást magyarul... tett tisztek... Különösb... re azon nem... még a magya... t is z t az, a... nem beszél... vel csak szá... Mi azt v... hadseregbe... visszahozatik... gyar nyelv vé... S ezt te... Mert ar... van, hogy a... ven vitetik s... semmit? A p... Perse, ha m... falra borsó!... És a min... ségnél is csot... állunk meg e... Készünk... tartjuk. S óh... ősjogainak t... A közös... ben, honvéds... a hivatalos ny... Ez az ig...

Temp... szerkesztője... óra közt egy... gig a kismeste... tük a „tempo... előtt nem igen... és villámlás az... kiáltó károml... „puszták királ... Vajon ily, a... dásra s utcaz... mesternek var... jun. 25. Egy v...

Tragedi... beleszeretett... kelték. Athely... is vele elment... állapot. Haza s...

sem használt... semmi. — Kér... az ember, a k... orvosa vagyok... mint a kis uj... a gyógytárb... tán, ha az orv... Ellenkező es... nem bízik több... — Ha h... — A leg... vetőleg megíté... fontolja, hogy... birta.

— Külön... nősi! Azonban... orvos, én pedi... Lelke rajt! —

— Ah, r... végig olvasni e... kül, hogy csak... vas, engem az... vagyok hajland... talan vagyok... — Nagys... ifju, bájos é... — Ön h... érne mind az... dennek értéke...

enté ki a
erék-vágá-
szo kást,
Almos.
ai mo-
az idő
tunkat
antetjük.
pró házi
a vészes
venkor a
oltsuk a
an hasz-
sztsősege.
jul. 8.
tt tisztak
Az hi-
ni szülő-
lük csak.
ly pol-
ében, ki-
tatos el-
már ed-
ára több
az iskolai
indozóval
helyzetbe
sát sike-
magyar
ez állitá-
kép érez-
zők (hor-
ehertem-
és 3 évvel
lyesi Já-
igazgató
kor ide-
ta isz'
ürelmes
jött ma-
je volt.
örömmel
népi-ko-
zzal sok,
s gyer-
szónmi.
meg késő
olt kivá-
lom", de
ársulat,
ól hogy
magyarok,
l. fájda-
"Néra",
e, hova
nak fúr-
nyon, jó
stanzen-
tanában
rkesztő-
hol szép
emet és
uakat is
nyabb
ok is, pl.
4 év óta,
kedve-
lakos-
en. Van
kötött
s, de an-
részt en
(bocsá-
művészet
mat sze-
di jólét
s ágót.
eménye-
népek
erő még
elen az
ott, hol
zet által
vékeny-
— Ke-
alakban,
ára al-
t meg-
a ba-
léztára
gehesse.
gát az
készít-
válni s
t fát és
zet ter-
almassá
s fej-

(+) A debreczeni kereskedői testület ke-
belében a minap sajnálatos körülmény forgott
fent. Ugyanis a keresk. iskola egyik tanára meg-
sértte a testület derék elnökét, a köztisztület ko-
sorujával övedzett Szepessy Antalt, minek kö-
vetkeztében úgy ő, mint az alelnök lemondott
állásáról. Azonban a testület átézvén, mily
veszteség lenne rá nézve, ha e jeles férfiak
tisztességőktől megválnának, küldöttség által fel-
kére őket, hogy — az ügy iránti tekintetből —
maradjanak meg továbbra is tisztességükben. Sze-
pessy Antal lelkében győzött a nemes ügybuz-
galom. És a dolog rendes medrére tereltetett. Az
illető tanár pedig jegyzőkönyvileg megrovott.
Mi is őszinte szívből üdvözlőlük Szepessy Antalt
elfeladkozó elhatározásáért. Ily körülményben a ke-
reskedői testület ügye biztosítva van!

A katonai nyelvkérdés.

— Magyar szempontból. —

Debrecen, jun. 30.

Kazinéy mondá egykor, hogy — nyelvében
él a nemzet! És a történelem igazolja állításá-
nak helyességét.

De fájdalommal kell észlelnünk, hogy a
katonaságnál magyar nemzeti nyelvünk kellőleg
nem tiszteltetik. Hallgassatok meg csak a közös
hadsergben kiszolgált magyar katoná beszédét,
hallatok oly korcs szavakat, a miket sem ma-
gyar, sem német soha meg nem ért. Kihát tehát
még a közéletbe is azon szomorú körülmény, hogy
a legmagyarabb katonák fülebe is rémetül kia-
bálnak, magyarul legfeljebb csak szídják.

És csodálatos! A nyelvkorcsosulás né mi
részben elragadt a magyar honvédség bizo-
nyos elemére is. Ott a „prócákli“ (Brodzack)
kifejezés mondatni napirenden van, holott itt a
magyar ajku tisztak még a műszavakat is foly-
vást magyarul mondják. A közös hadsergeből át-
tett tisztak hatása lehet ez.

Különösen siralmas a magyar nemzeti nyelv-
re azon nem régi szomorú intézkedés, hogy
még a magyar honvédségnél sem lehet törz-
sített az, a ki a német nyelvet tökéletesen gy-
nem beszél, mint anyanyelvét. A magyar nyelv-
vel csak szakszavak léptethetik elő.

Mi azt vártuk volna, hogy midőn a közös
hadsergeből magyar ajku katonaság hazájába
visszahozatik: minden magyar ezredben a ma-
gyar nyelv vétségék fel hivatalos nyelvül.

S ezt természetesen találók.

Mert annak kicsoda gyakorlati értelme
van, hogy a magyarok ügykezelése német nyel-
ven vitetik s a magyar katoná nem ért abból
semit? A parancsot is németül írják számára.
Persze, ha meg nem magyarul az a zák neki,
falra borsót hánynak.

És a mint említők, ujabban még a honvéd-
ségnél is csonkították a magyar nyelv joga. Hol
állunk meg egykor?

Részünkről e kérdést nagy fontosságúnak
tartjuk. S óhajtanók, hogy az a magyar nyelv
ösjogainak tiszteltetését tartásával oldatnék meg.
A közös hadsereg minden magyar ezredé-
ben, honvédségünkkel teljesen a magyar legyen
a hivatalos nyelv.

Ez az igazság. Ez a jog.

Almos.

— **Tempó, mely botrányos.** (A „Pölgártárs“
szerkesztőjének) T. Szerk. ur! Ma délután 2—3
óra közt egy szakasz császári huszár vonult ve-
gig a kismester utcán. Valami szegény fiú köz-
tük a „tempó“ ellen vetétt, a mi a „parasztok“
előtt nem igen tűnik fel. Lőn erre mennydörgés
és villámlás az őrmesteri szept ajkakon. Égbe-
kiáltó káromkodást tanulni ide jöhetett volna a
„puszták királya“. Sokan ki is esdültek erre.

Vajon ily, a közérkölséget sértő káromko-
dásra s utcai botrányos lármára a huszár őr-
mesternek van e szabadalma? Debrecen, 1877.
jun. 25. **Egy végelbocsátott huszár.**

Tragoedia. Nagyváradon egy cs. hadnagy
beleszeretett egy férjétől elvált nőbe. Össze is
kelték. Athelyzetet aztán a férj Bécsbe. A nő
is vele elment. Sehogy sem tetszett nekik itt az
állapot. Haza szerettek volna jönni. De nem lehe-

sem használt, úgy nem fog önnek használni
semmi. — Kérem! szót sem; én nem vagyok az
az ember, a ki ellenvetésekre hallgat; én házi
orvos vagyok önnek; tetőtől talpig ősmere-
mint a kis ujjomat. Megírtam a vényt, ön elküldi
a gyógytárbá, valamelyik kiadó hivatalba s az-
tán, ha az orvoság elkészül, be fogja azt venni.
Ellenkező esetben azt kellene vélnem, hogy
nem bízik többé tudományomban s akkor...

— Ha ha ha! Igazán komolyan beszél?
— A legkomolyabban. Egyébiránt hozzá-
vetőleg megítélheti értékét szeremnek, ha meg-
fontolja, hogy már maga a vény is kaczagásra
birta.

— Különös gyógyszer! Mondhatom külö-
nös! Azonban, minthogy kettőnk közül ön az
orvos, én pedig a szenvedő, akarata parancs;
Lelke rajt! — John!

— Ah, mily szerencsés ön, Izidora! képes
végig olvasni ez abrosz nagyságu lapokat, anél-
kül, hogy csak egyszer is ásitana s míg ön ol-
vas, engem az unalom gyötör. Ah! irigyelni
vagyok hajlandó szerencsését én, ki oly boldog-
talan vagyok.

— Nagysád mondja ezt? Nagysád, ki oly
ifju, bájos és gazdag.

— Ön hizeleg. De ha meg volna is, mit
érne mind az, ha hiányzik mellőlök az, mi min-
dennek értékét ad: az életkedv?

tett. A férj föbelötte magát. S a nő a Dunába
ugrott. Kifogták — szerencsétlenségére. És é a
rendőrség felügyelete alatt.

A tanuló ifjuság.

— Tünet végén. —

Debrecen, junius 24.

Ifjuságunk belélete részgő, mint vére, sok
felé ágazó, mint vágyai, s legalább ez évben
kitartó, mint az ifju erő, s hiányos, mint a fia-
tal képzettség.

De beszéljenek a tények.
Az ifjuság: értvén a theologiai és jogi
akademiá s a 7-ik 8-ik gymnasium hallgatóit,
magyar irodalmi, és jogtanszaki önképzőkör,
olvasó, jogászsegélyező és tüszölt egyetlekre,
végül énekkarra terjeszti ki figyelmét; arra
nézve, hogy minő az eredmény, részletes kimu-
tatást nem célunk közzétenni, már csak azért
sem, mert ivekre menne, az életrevalóságot
elégé igazolja a nevezett társulatok éveken
keresztül fennállása, sőt gyarapodása, mert a
fennállás és gyarapodás részvevését, áldozatkész-
séget, munkaerőt s munka-kedvet feltételez az
ifjuságban.

Mily szép az, hogy a még önállóan ifju-
ság lángoló kebelével karolja nemcsak azon esz-
méket, melyek csak közvetve vannak a hon-
nak, egyháznak s a társadalomnak hasznára,
de hasonló hévvel jár el azon eszmék kö-
rül is, melyekből közvetlen hasznót élveznek
azok, kiknek igényeik kielégítésre vár.

Legyünk világosabbak. Az ifjuság nemcsak
tanul, s magát művelni gyakorlatilag, úgy, mint
elméletileg; az ifjuság anyagi jót is tesz sz-
egényebb sorsu tagjaival, segítini siet a város
népeinek a vész idején, s élvezetet nyújt a kö-
zönségnek.

Az önképzőkörökben, melyek két közlőny-
nyel rendelkeznek, — tagok által beadott mű-
vek, s szavatok bíraltatnak; midőn gyüle-
sen, az élet tanácskozó termékek emez elő-
szóijában kigyult arccal replikázik az ifju,
szinte az világlik ki tekintetéből, mintha nem
osztoznák nagy Eötvösünk emez arany vélemé-
nyében: „Ifju korában ki nem érte egy Caesárt
vagy Mirabeaut lelkében? E korban mi sem
látszik lehetetlennek, kivévé, mi legvalószí-
nűbb, hogy közönséges embereké válandunk.“
és látni a lelkeslést lelket emelő! Avagy nem
örvendünk-e csak egy virágimbó fejlődési tü-
neteinek is, nem ragyog-e szemünk az öröm
től, ha egy parányi gyermek első csacsogásai-
nak értelmét kivennünk sikerült? S ha ez igaz,
mennyivel inkább magasabb érzet kel szívünk-
ben, midőn felöltő ifjunk értelmes, bár gyakor-
latlan alapelveken sarkaló vitakozásait halljuk,
kiknél már szilárd alapon áll a fejlődés, s majd-
nem újat érthető a kifejtett esz.

Atalában örömmel említhető, hogy a deb-
receni főiskola ifjusága a korral halad, nem
teveszti szem elől a nagy, a nemes czélt, szelle-
mében egészséges, mint olykor látható tüne-
teiből.

Sajnos, hogy a már sokszor szóban forgó
„Betegségélyező-egylet“ még mindig csak alaku-
lóban van, de hisz szük, hogy a közel jövőben
ezen jótékony egylet is életre kel!

Szabad legyen jó kíváncsunk kifejezése
mellett, sorainkat Jósika eme mondatával be-
zárn: „Van valami nemesen fennkölt abban:
nem csüggedni, hanem küzdeni. Hiszen az élet
küzdes, s a küzdő, ha hátrál is néha, győze-
lemre törekszik, s neve, szelleme — a bátor!“

Torma Károly.

Vidéki levelezés.

(Saját tudósítóinktól.)

Nagyvárad, jun. 27.

Majd csak szépek leszünk már. Városunk
legpompásabbban felhasználható szép terét, a
nagy piacot rendezik. Azaz, hogy még csak
akarják. De már megvan a terv. Nem panaszkö-
dik alatta a papir.

— Es miért hiányzik? Nagysád szabad,
mint a madár a légben. S egy nőnek, ki szív és
kéz fölött rendelkezik...

— Aaaa! a sziv! Vajon tudja-e ön bizo-
nyosan, hogy mindenkinek van szive? Én sok-
szor gondolkoztam e tárgy fölött is — és... ön
nevet, Izidora! ön kiguyol engem magában s
ez nem szép tőle.

— Bocsánat! egy percze elkapódott fi-
gyelmem; szemem egy sajtásagos hirdetésen
akadt meg s ha ha ha! még most sem vagyok
képes ellenállani nevetésvágyamnak.

— Egy hirdetés?
— Kérem, hallgassa meg: Egy ur, aki
unatkozik, orvosi rendeletből keres egy öt mu-
lattatni képes élénk kedélyű társalkodónót; pá-
lyázni kívánók ajánlataikat, fényképeik melléklé-
sével A. B. jegy alatt poste restante intézhetik.

— Nem tudom mi inkább bosszantó benne:
az elbizkodott hang, melyen írva van, vagy a
butaság, mely minden sorából kiri? Ön boldog,
mert nevetni képes föltte; én bosszankodom.

— Ha ha ha! hi he hi! Bocsánat, de nem
tudok komoly maradni. Egy ur, aki unatkozik s
orvosi rendeletből mulatni akar! — Mit nem ad-
nék érte, ha e csodabogarat legalább csak ne-
hány percze láthatnám.

— Aaaa! valami vén, visszataszító alak
lehet.

— Vagy valami pajkos ifju; aféle életvi-

Hanem nagyon jó lesz, ha nem soká halo-
gatják ama tér rendezési tervének valósítását,
mert majd nem lesz nagy piacunk. Elmossa a
Körös s. Sebesen halad a tér kellő közepe felé
a rohanó ár, rombolván a partot, terem magának
árkot. Mindig kiébb. Senki sem zabolazza a két
ágra folyó Köröst. Talán a közepén képződő sz-
igetre valaki házat akar építeni?

Ref. egyházunkban nagy változás van. A
derék hitszónoks köztisztületben állott egyik lel-
kész Szikszay József Szalacsra választván
meg lelkészül, elköltözött szerető körükből. Az
új lelkészválasztás augusztus 5-re van kitűzve.
Eddigél a közvélemény itteni segédlelkész Kun
Béla mellett van határozottan. A derék ifju mind
tudományos képzettségénél, mind jeles szónoki
képességénél fogva valóban hivatva is van arra,
hogy egy ily tekintélyes egyház lelkészül meg-
nyeressék.

Szeretnék még jó hirt mondani a hegyről
is, de biz itt a termésre való kilátás oly rozsz,
mint a — városi gazdalkodás.

De hát kinek volna kedve benyulni a darázs-
fészekbe? Álljon elő!

Sárospatak, jun. 25.

Örökös botrány! S hogy szenvedő társadal-
mi életünkön annál érzékenyebb seb ütessék:
előkelő emberrel történik.

Itt nagy feltűnést keltett, hogy a ref. főis-
kola mult évi igazgatótanárát, A. J. jogtanárt el-
fogták. Allitólág sikkasztás vádjá miatt. Hir szer-
int, a főiskola tetemes összegig megkárosítottott.
Sőt árvaapéztek is áldozatul estek a meggondolat-
lan könnyelműségnek.

Sötét lap. Ne időzzünk felette.

Vidék. Karcag on egy 57 éves földműves
öt itce pálinkát megíván, felakasztá magát. — A
Kunságban a repceválogók napzáma 1 frt 20
kr. — A jég közelebről Szatmárban és Sza-
bolesban sok kárt tett. — Nagyváradon szer-
dán tartá esküvőjét Fényes Endre (hadházi) Abo-
nyí Ilka k. a. nyál. — A szalacsi ör két kis
gyermeket a szülék elleni bosszúból éjjel megölt.
— Pocsajban a vihar mult vasárnap több ház-
tetőt ledöntött. — Az északkeleti vasut men-
tén a termények kielégítők. — Trencsénben
egy iparlovag kiadta magát gazdag amerikainak
s megnősült; az első éj után megugrott. —
A radme gyérből egy gyermektársaság zene-
kart alakított s most Ausztriában aratják a babé-
rkat. — Csér falut (Somogy) a tűz elpusztítá.
Elopatakon a román kémet fogtak, de megszö-
kött. — Szegszárdon két bankóhamisítót
csíptek meg.

Szép, jó és olcsó.

— Gyakorlati nézetek. —

Debrecen, junius végén.

A fogalmak e szentháromsága rejti magá-
ban iparunk üdvét: „szép, jó, olcsó.“

Bámulattal kell elteni az embernek, ha fi-
gyelemmel kíséri azon jelenséget, hogy a vevő
gyakran magasabb árt fizet a sejtésebb munká-
ért, mint az alku folyamán ígért a jóért

A vevő közönség ez eljárása okvetlenül
zsbibasztólóg hat a jobb érzésű s komoly törek-
vésű iparosokra. Mert hiszen becületos munká-
ságának fáradsalmak közt létrehozott gyümölcsét
még csak méltányolni sem látja. S így a sok időt
s jó anyagot szükségelő munka készítésétől visz-
szaríasztatik. Nemes törekvése hajótörést szen-
ved.

De nemcsak a vevő közönség e szük látkö-
rű részében van a hiba. Valljuk be őszintén azt,
a mi igaz.

Nem egy eset van arra, hogy némely ipa-
ros az anyagi szükségnek oly fokára jut, mikép
készítményét sokkal olcsóbb áron kénytelen el-
adni, mint a mennyibe magának került, csak hogy
szükölködő családjá pénzt lásson.

E körülmény pedig nagyban csökkenti a
munka becsét. A vevő igen természetesen nem
törődik az iparos érdekével, mert neki, szép, jó
és olcsó“ készítmény kell. De e szükségből elő-
állott eladás már más iparos érdekének rovása.

dor szeleburdi, ki orvosi rendelet nélkül akar
magának mulatságot szerezni.

— Csalódik.
— Lehet, de nem bizonyos.

— Ősztönöm nem szokott megcsalni s ha
módomban volna megmutatni őt, biztosítom,
hogy visszaborzadna tőle.

— A mód nem hiányzik; csak akarnunk
kell és látni fogjuk.

— Mikéni?
— Légyotton.

— Hova gondol!
— Beszélhetnének is velem, a nélkül, hogy
sejtellemmel birna kilétünkről.

— Feledj, hogy fényképet kér?
— Ez albumokban van számtalan ideális
női arckép.

— Be kell vallanom, hogy ön leleményes.
— Néha, különösen, ha kíváncsiságotat
kell kielégítenem.

— Kalandos gondolataim vannak.
— A kaland, mely kínálkozik, nem min-
dennapi.

— Ezt magam is kénytelen vagyok beval-
lani s aztán úgy gondolom, hogy ha valami rut-
lénnyel hozna össze bennünket a sors, moso-
lyogni is képes volnék csalódása fölött.

— Tehát megengedi?
— Mit?

— Hogy egy képzeleti arckép kisöreté-

ra esik, s nagy kihatással van az ipar fejlődésére.
Mert valóban oly olcsón senki sem tudná azt a
tárgyat úgy kiállítani. Nem fizetné ki magát.

Vannak ismét oly iparosok, a kik szép és
olcsó munkákat állítanak ki. Ezek az ugyneve-
zett vásári munkák.

Tetszik a szemnek. A jószágot kevés ve-
vőfél tudja megbecsülni. Nem is kárhoztatjuk
azért. Ugy de a vevő csalódni kénytelen a jószá-
ban. S felületesen gondolkodva rá mondja, hogy
— ilyenek az iparosok. Egyuttal ő is tanulhat,
(magyar ember szokásakint) a maga kárán, hogy
„nem mind arany, a mi fénylik.“

Magyar iparunk, hála a kor szellemének,
ez idő szerint oda fejlődött, hogy bármely szaká-
ban képes „szép, jó és olcsó“ munkát kiállítani.
A közönség pedig izlésének köszönheti, ha
csalódik, vagy szerencsés az iparzik megválasz-
tásában.

Csak méltányosságot kér az iparos
Ne felejtse senki amaz örök igazságot, hogy
— méltó a munkás a maga bééré!

Más oldalról annyi bizonyos, hogy ha első
sorban magunk igyekszünk a szépet a jóval páro-
sitani, bizonyára a közönség is méltányosabb le-
end gyártmányaink iránt.

E öbb utóbb győzni fog a „szép, jó és ol-
csó.“

Dankó Mihály
asztalos.

* **Helyi szempontból** érdekesnek véjük
megemliteni, hogy a Szikszayféle debreceni
sör az idén szélesebb körben kedveltetik.
Torma vendéglőjében nagy mérvű a fogyasztás
a minek csak örvendhetünk. Azonban a kobá-
nyai sörnek is megvan a közönsége. Vilmos
Károly sörscarnokában erre rendszeren „telt
ház“ van. A hol jobbat érnek, oda sokan
téérnek.

A tantervek.

A tisztántali reform. egyházközségek népiszkolai tanterve.

Ismét új tanterv s ezzel újabb kísérlet. —
Hát már megint?... Sietek megnyugtati mi-
nden ez ügy iránt érdeklődőt, hogy a szóba ho-
zandó nem új, hanem mint Arany J. mondja az
új évről, csak fejlelés. Sőt szigoron megvizsgálva,
még nem is tanterv, csak a tantervjavasla-
t, mely a tisztántali ref. egyházközség f. é.
áprilisi közgyűlésének 61-ik sz. végzése érte-
lében kinyomatván, a tanügyi bizottság tagjai-
nak épen e napokban küldetett szét.

Ez előleges, tájékoztató bemutatás tar-
tozom a tantervjudonságok iránt mindinkább
mutatkozó idegenkedés, mondhatni felháboro-
dás jogosultságának, mit kétségbe vonni anny-
val kevésbé lehet bárkinél is bátorosága, minél
inkább ismeri az egymás után gyorsan fel és el-
tűnő ephemer életű tantervek változási szünet-
teit. Az 1868-ik év dec. 5-én szentesített
nyert 38-ik törvényeikk korszakot alkot nép-
oktatásunk történetében a okoztatásnak ára-
lánossá, kötelezővé tétele s országos intézkedés
elő vonásán kívül az is, hogy az az által felköltött
jó indulatu mozgalom népiszkolánk számára a
tantervek egész özőnet szőlította létre, mely al-
dásbőségben annak előtte csak az ötvenes évek-
ben Gr. Thun Leo gondozása alatt „megentur-
fozott“ középiskolák részesültek. Azóta ugyanis
van népiszkolai tanterv országos, vidéki, s helyi;
sőt hogy csak a ref. hitfelekezeti iskolákra vo-
natkoztok tekintsük, — a kerületi tantervek
kívül, alig van egyházmegye, mely tantervet ne
készített volna, sőt az egyes egyházak közül
is többen versenyeztek e pályán, állítottak elő,
s rövid idő leforgása alatt változtattak ismét-
telten meg népiszkolai tanterveket. Pedig min-
den tantervezetés mellett is ép oly hangos a
panasz idegen nyomokon járó nevelési irodal-
munk élhetségsége ellen, mint a mily jogos
a vád, hogy csak látszatva dolgozunk, iskolai-
épületeket emelünk, falakat rakunk, de a belső
berendezés fáradságos s még se szembeszökő
komoly munkáját szent borzalommal kerülve,
csaknem érintetlen a jövő számára tartogatjuk.

Mily nagy az ellentét előideink állhatatos
kitartása, hü ragaszkodása, és a mi ide-oda kap-

ben, melynek azonban ragyogó szépnek kell len-
nie, e rajzonnal papirra vetett sorokat elküldjem
neki?

— Kérem, olvassa föl.

— Ha megnyerte tetszését a másolat, ere-
detjét a „Hajnaliget“ ben holnap délután négy
órákor föltalálhatja, ősmertető jel: sűrű fátöl
az arczon, a keblen kék szalaggal kötött kamé-
lia. Arczképe keretik C. D. jegy alatt poste res-
tante. Az ön ősmertető jele vörös kék szalagbo-
kor a sziv fölött.

— De hát ki legyen a kameliás hölgy?
— A tréfa kedvéért én vállalkozom.

— De ha véletlenül utközben unalmas
széptevőim valamelyikével találkoznánk? Ezeket
nem lehet oly könnyen lerázni nyakunkról.

— Hisz fátöl lesz arczainkon s kocsin a
termet sem ősmertető föl könnyen. Egyébiránt
hozzá tehetjük, s még ingerlőbbé fog reánézve
válni a találka, ha utóiratként figyelmzettetjük:
Ha férfit látna a kameliás hölgy társaságában,
meg ne szólítsa őt s őrizkedjék jellel feltűnést
okozni. Emlékezdek Desdemona sorsára.

— Ön veszedelmes cselszövő. Am tegye,
mit jönnek vél.

(Vége köv.)

kodásban nyilvánuló ingadozó természetünk közt tanterv dolgában is! Az 1806 ik évben kiadott „Ratio educationis” nyomása alatt a tiszántúli ref. egyházkerület még ugyanazon évben elkészítette „Ratio institutionis” át s ez érvényben állott több, mint 50 éven keresztül 1858 ig, a magyarországi ref. egyházkerület egyetemes tanügyi bizottsága által létesített „népiskolai szervezeti”. Pedig nem egyszer volt próbára téve elődeink kitartása különösen az 1849 s majd 1855-ben kiadott „Organisations Entwurf”-ok s a később szatmári püspökséggel jutalmazott Haas iskolatanácsos és társai által, kiknek programjokat épen a Haas történeti nevezetességűvé vált nyilatkozata foglalja magában velős rövidséggel meg fogjuk mutatni, hogy az alföldi csikós is német nyelven tanulja abécéjét a tanyaiskótában.

Távolról sem céloz azonban az előzők állhatatosságára való hivatkozással olyanforma gondolatot kelteni, hogy az ő ápolásuk s az idők hosszu során át kipróbált tantervek mellett jobb lábón állott volna a népoktatásügy, mint áll ma; de a mint elismerem, hogy az ötvenes évek nyomása alatt ellenhatáskép felkelt érdeklődés létre jött a tanügyi tekintetben mindig zászlóvivő ref. egyházak is csaknem mostoha gyermeke volt a népiskola, ugy más részről állított, hogy a tantervek minden lépten-nyomon változtatása a korlátlan tantervszabadság káros hatása népevelésünkre. Állandó tanterv s bizonyos fokú korlátoltság tanterv dolgában is, ez az óhaj-tásom.

Felfogásom szerint ez vezérelte a tiszántúli egyházkerületet, midőn 1873-ban bizottság-küldött ki a népiskolai szervezet átvizsgálására s annak jelentése alapján 1874-ben tantervet készített, melyet kinyomatni s minden egyháznak és tanítónak megküldetni rendelt, felhiva az illetőket, hogy arra teendő észrevételeiket s egyházmegyénknek megállapított véleményeiket az egyházkerületre terjeszték fel. Ez vezethette az egyházkerületet, midőn a beérkezett vélemények összeállításával s a tanterv újból átvizsgálásával ismét küldöttséget bízott meg. E küldöttség adta be a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésre a tantervjavaslatát, mely most kinyomatva, a tanügyi bizottságtagjai közt szétosztottatott. Ily gondos körültekintéssel, beható s alapos munkával készíti népiskolai tantervét az az egyházkerület, melynek a század elején létrejött ily nemű műve 50 évig állott érvényben s van okunk remélni, ismerve ugy a tanügyi bizottság s az egyházkerületi közgyűlésnek, mint általában az egyház közönségének a népevelés nagy fontosságú ügye iránt sem fáradságot, sem áldozatot nem kímélő meleg érdeklődését, hogy legközelebb megalkotandó népiskolai tanterve sem lesz rövid életű.

Kovács Lajos.

— Az évrő vizsgák megtartattak mind a kollégiumban, mind a fi és leány népiskolákban, valamint a reáltanodában is. A ref. egyház leány-növendéjében tegnap végeztetett be a vizsga. Mindenütt kitünő volt az eredmény. Az érettség vizsgát tettek ősi szokás szerint pénteken este csaptak „nagy áldomást” Vilmos vendéglőjében.

Külföld.

Európa figyelmét most az orosz-török háboru köti le. Ime a legújabb hírek. — A török hadügyér ígérte, hogy két hó alatt 200,000 embert állít még a csatákra, ha pénz lesz hozzá. — A montenegróiak utóbb ugy megverettek, hogy csak 9000-en maradtak. — Az oroszok 20 bányát a török parthoz akarván jutni, visszaverettek. — Ruscsukot bombázzák. — Makacs harc után az oroszok Flamundeinál, Magurellinél és Zsinnicánál óriási veszteséggel kelték át. — Dragomiroff erős harc után Szisztovácánál átkelvény, elfoglalta a magaslatokat. — Mehemed Ali pasa jelenti, hogy a montenegróiakat Muraca környékén megverte.

Ázsiában az oroszok visszavonulónak vannak. Oroszország tanácsolta Romániának és Szerbiának, hogy tettegesen ne avatkozzanak a háborúba.

* Beszél a tett. A debreceni kereskedelmi és iparkamara titkára Besztercey Károly, látván a testületi pénztárnak anyagilag szorongat-

tott helyzetét, fizetéséből száz frtot önként elengedett, miért neki jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

— T. olvasóinkhoz. Ime, közrebocsátjuk a „Pogártárs” első számát. Szolgáljon ez mutatványul is. Vezérelveink hosszas fejtegetése helyett rámutatunk a lapra. Közszükségte velünk ez által pótolni.

Szellemi törekvéseinkben — kitünő erőink támogatása mellett — lankadatlanok leszünk. Csak anyagi támogatást kérünk a művelt és értelmes közönségtől.

Csendes e lap, mint a családi tüzhely. Eleven, mint a jó gazda. Ott van mindenütt, a hol jó akaratulag segíthet.

Polgártársak! Ajánljuk becses figyelmetekbe — a „Polgártárs”-at.

— Az előfizetési pénzeket kérjük mielőbb beküldeni, hogy a lapot rendszeren küldhessük.

Mi ujság?

* A „debreceni iparegylet” megalakítása ügyében már egyszer tartott rövid értekezlet a tavaszon. Ugy halljuk, hogy ez üdvös eszme megvalósítása érdekében közelebb tekintélyes helyről nagyobb mérvű mozgalom indítatik meg. Lelkünkben óhajjuk, hogy az ige mielőbb testé váljék.

* Révész Balint ref. püspök pénteken délelven utazott el Hegedűvárosra, az ottani lyceumi vizsgák meghallgatására.

* A kereskedő ifjak nyári táncvizgalmá tegnap este tartott meg a népkertben; igen fényes közönség volt jelen. Képzhetni, hogy a hol a fiatalság van: ott a jókedv nem hiányozhatik.

* Letűnt csillag. A nemzet csalóányát, Hollósi Kornéliát, midőn lelépett a művészet teréről, az egész nemzet sajnálása s áldása kísérte a családi tüzhelyhez. Elveszté a művészet, megnyerte a társadalom. Nekünk is van egy kedves csalóányunk. Csak az ímént hagyta oda a művészet színterét, s leszált a családi szentély boldog edenébe. Bacsó Luiz ifju kora ellenére is, bájos dalaival elmoshatlan nyomokat hagyott a művészetkedvelők meghódított lelkében. Érezzük, mily vesztés érte a művészet templomát, midőn ő szép tanulmányainak s fényes tehetségének hódítási terét oda hagyta. Hisz már a debreceni Zenedében bántuk őt, elragadtott, meghódított. Aztán két év alatt a szini képzésében oly kitünő haladást tett, hogy a nemzeti színház igazgatója őt — a képezdei növendéket — nem egy hatalmas szerep elneklésére kérte föl. Felévig azután a miénk volt. Mi tapsolánk neki, jutalmul a nyujtott élvezetért. Innen a kolozsvári nemzeti színházhoz ment, hol egy évig működött. Nem. Hódított ott is. Dalával elbűvölte a közönséget. Szindusban terült el előtte a jövő. Művészi nagyságának biztos előképét láthatók a jelen diadaljaiban. És most társadalmi köreink egyik kedves jelenségeként üdvözölhetjük őt. A mennyit vesztett benne a művészet, annyit nyerünk mi. Szerető férje, Márk Endre ifju ügyvéd az ő védpaizsa. Ha őszinte fájdalommal bucsuzunk el a művésznőtől, örömmel üdvözöljük őt a családi élet terén, a hol bizonyára nemes szive s áldott jó lelke biztos találni fog utat a közhasznu tevékenységre. E sorokkal tartozánk művészeti emlékek. Lelkünk örömrészével üdvözöljük őt társaséletünk körében is!

* Személyi hírek. A debreceni függetlenségi párt elnöke Patay István a nyári időnyre a parádi fürdőbe rándult kedves nejevel együtt, távollétében az elnöki teendőket Kertész Istválnak végzi. — L a d a n y i Gedeon jeles történészünk városunkban időzik.

* Színházunk multjáról, jelenéről és jövőjéről Hamar László terjedelmes emlékiratot dolgoz ki. T. munkatársunk ígértét bírjuk, hogy abból lapunknak több részletet enged át közlés végett.

* Vendégek is több felől lesznek az iparos ifjuság jövő vasárnapi zászlófelavatási ünnepélyén

A többi közt szerencsénk lesz Gelléri Mór t. munkatársunkhoz, az „Alföldi iparlap” szerkesztőjéhez is, ki szóval és tettel mindig ott van, a hol az iparérdek munkás kezét szükségel.

* Hymen. Schwarc Vincz biztosítótársulati szorgalmas hivatalnok a jövő szombaton esküszik örök hűséget Szücs Mihály szeretetreméltó leányával Györfly Róza kisasszonynyal. Szívünkben kívánunk mi is áldást a derek ifju pár bo’dog frigyére!

* Stáhl Ede kisdédó vizsgája ma délelőtt volt a városi ovodában. Öröm volt nézni azokat a gyermekeket. Midőn látjuk, hogy mily kedvesen, mily odaadással forog a derek nevelő a növendékek körül, önkéntelenül felsohajtunk: ilyenek kellene teremni minden szülőnek. A vizsga, mint mindig, ugy most is, felülmulta a várakozást.

* Az iparos ifjuság zászlófelavatási ünnepélyére dícskölteményt Kállay István, a „Polgártárs” szép tollu munkatársa ir. Szavalni fogja Torma Károly.

* Zenedénkben a közvizsgálatok tegnap kezdettek meg a zenede éneketermében. Az általános képezde és a hegedűiskola leány és fiövendékei szép előhaladásukról tettek bizonyosságot. Ma délelőtt 10 órától 1-ig az alsó, délután 5 órától estig a felső ének-iskola, hetfőn délelőtt 10 órától 1-ig zongoraképezde, délután 5 órától estig a zongoraiskola leány és fiövendékei vizsgáltak meg. — Az iskolai tanulmányokon kívül elő fognak adatni: I. A felső énekiskolában: Csapo Etelka egy dalt „Tell Vilmosból.” Jassik Jolánta egy dalt „Don Carlosból.” Női kardal, Flottow „Matrózok” és „Indra” című dalműveiből, előadva az iskola összes növendékei által. II. A zongoraiskolában: a) Zongorán két kézzel: Bruner Róza Ábránd a „Hugenottákból”. Göltl Irma Tanulmányok Kramertől. Mészáros Margit Andalgó Szénffy Gusztávtól. Szabó Veronika. Cavatine Spohrtól. b) Zongorán négy kézzel: Bruner Róza, Mészáros Margit, Szabó Veronika, Tóth Irma „Indra” nyitány Flottowtól, vonós ötös kísérettel. „Maróczok”, nyitány Flottowtól, vonós hatos kísérettel. c) Hegedű darab „Indraból”. Thuolt Hajnalka játssa az 1-ső hegedűt, Göltl Irma kíséri zongorán vonós ötössel.

* A jogászörökben közkezdveltségű fiatal ügyvéd Vadon Sándor eddigi társától elválván, irodáját a régi helyen (főiac, 2139. sz.) önállóan vezeti. — Ember István kitünő képzettségű ifju ügyvéd irodáját megnyitotta nagyvárudtca 2083 sz. a (dr. Sárosyház). A derek ifjuban az ügyesbajos közönség bizonyára nem fog csalatkozni.

* Ref. főiskolánkban a jövő tanévben igazgató tanárok lesznek: az akadémiában Kőrösi Sándor jogtanár; a gimnásiumban: Békéssy Gyula gimn. tanár. A tanítóképezde állandó igazgató tanára József István.

* Siremlékraktárát igen dusan s választékosan rendezte be Boros Sándor. (Raktára: piacon Vecseyház). A jóakaratu törekvés mindig méltánylát érdemel. Kedves kötelességünknek ismerjük azért, hogy e jutányos árak mellett dolgozó üzletet a közönség figyelmébe ajánljuk.

* Köszönet. Az iparosifjuság zászlójáró ujabban Budapest a ház y Anna k. a egy darab aranyat ajándékozott. Fogadjá érte legmelegebb köszönetemet. Debrecen, jun. 30. Huber József, elnök.

* A debreceni könyvnyomdások „önképző-egylete” július 21 én dal, szavallat és zeneestélyel egybekötött tánevigalmat rendez a népkertben. A meghívók már hordatnak szét. Az ünnepély műsorozata ismét meggyőzött benünket a rendezőségnek azon tapintatos eljárássáról, hogy minden tekintetben igyekezett a derek ifjuság azon szép előismerést és pártfogást kiérdemelni a nagy közönség részéről, melyben a multban is érdeme szerint részesítettett.

* A „Déliháb” helyben megjelenő szépirodalmi hetilap főmunkatársa és kiadója e hótól kezdve gr. Csáky Alfonz lón. S a lap ezután színes borítékban fog megjelenni.

* Szintársulatunk M.-Szigeten, a mint benünket értesitenek, megérdemlett pártolásban részesül. A buzgó tagok mindent elkövetnek, hogy a közönség méltányló elismerését kiérdemeljék.

* Anna-bál tartatik e hó 29-én a konyári Sóstó-fürdőben, hova az alkalommal városunkból és a vidékről számosan szoktak kirándulni. Az e

nemű vigalmak igen látogatottak. Debrecze ből e napon társas kocsi közlekedik. Bizonyá: népes leend e bál az idén is.

Közgazdaság.

(P. A.) Az ideai termésről. (Debrecen jun. 29.) A sok csapás ellenére is sikerült a termés. Nem ártott a januári száraz fagy, a sok egér, bár az ollós bogár a buzavetést némely helyben megtrikta. Az áprilisi és májusi esők kipótlottak mindent. — Az ő s z b u z a még a soványabb földeken is 3-4 hüvelyknyi hosszu dús kalászszaal bir, 60-70 szemmaggal. 12-15 mag biztos. A r o z s az utóbbi időben megdült ugyan, de oly eredményre számíthatni, mint az őszbuzánál; egy hét mulva arathatják. A t a v a s z v e t é s eleintén aggodalmat keltett a gazdáknál a szárazság miatt később javult, de fejei kicsinyek, sok magra nem számíthatni, bár szemei szépek és tömöttek lesznek. A t e n g e r i j ó, dus termésre van kilátás; itt ott ritkás ugyan, de ennek oka, hogy a görében a szikje megromlott, azért nem kelt ki. A l e g e l ő t némely helyen most is kaszálni lehetne. A H o r t o b á g y o u a j ő s z á g o k j ó h u s b a n v a n n a k.

Kerteinkben a s z ö l ő igen szépen kecsget. Gyümölcs kevés, igen ritkán van. Maholnap csak nyári lakul használják a kerteteket. Az utóbbi időben többször hullott alá áldásos eső.

— Értéktözsde. (Bécs, jun. 30. Távirati tudósítás.) 5% matalliques: 6070.—, 1860-iki nemzeti kölcsön: 7205.—. Bankrészevények: 778.—. Magyar földterhermentesítési kötvény: 7375.—. Erdélyi földterhermentesítési kötvény: 7275.—. Ezüst: 11025.—. Cs. k. arany: 595.—. Napoleon’ or: 1005.—.

— Budapest, jun. 30. Buzában e héten rendkívüli volt a kínalat, a vételkedv jelentéktelen. Szárad árak mellett kevés eladás. Rozs 30-40 krral felebb kerestetett, de nem volt. Buza és zabár változatlan, tengeri olesóbb 15 krral.

Debreceni piacár. Egy hektoliter buza 7.32-9.44, kétszeres 7.00-7.32, rozs 5.70-6.02, árpa 3.24-3.58, zab 2.94-3.26, tengeri 4.56-5.22, köles 4.72-5.04, kása 9.76, egy zsák kolompér 2.80, száz kil. szalonna 58-60 ft. haj 64-66 ft.

— A karcagi vásár közelebből jul. 8-án lesz.

Közönség köre.

Debrecen, jun. 30.

(A t. postahivatal főnökéhez.) Ugy tudjuk, hogy a levélszekrények a közönség kenelmére rendszeresítették. Péterfia, darabos, mester, s több arra fekvő utca azonban ily szekrényekkel még maig sem látattott el.

Pedig ily számu lakosság méltán illetve meg egy levélszekrény. Helye is volna. Alkalmas lenne ezt a darabotsutca piac felőli szegletet kifüggeszteni.

Tisztelettel kérjük a t. postahivatal buzgó főnökét ennek eszközölésére.

Több darabotsutcai polgár.

A szerkesztő levélszekrénye.

Páris. A kiállítási tudósításokban főleg a mi iparosaink, kereskedők és gazdáink érdekére kérnök figyelmemet lenni. Budapest. A kézirát szerdájig nem kézi. Kis-ujszálás. Nem hittem volna, Lehet reményem? — Szoboszló. Várom a házi ipart s a többi. Mihályfalva. Mért hallgat a muzsa? Siestetek. — Bagamér. A mire kértelk, megjutom. — T. munkatársainkat együttesen kérjük: a mielő gyakorból megkezesésre. Bármely kis de érdekes levelet szívesen vezünk — Nagyvárad: Közönség Levélszék. Endrétől is küldj valomit, az jön. — Nyiregyháza. Iyaz s nem szeretem a hallgatást. Csenger. A katonaságiól felmentémet igazoló okmányt a mult héten kaptam meg.

Szatmári Károly,

felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilttér.

Kiss András kávéháza.

A becsületes igyekezetet méltányolni kívánván, nem mulaszthatjuk el a n. é. közönség figyelmét felhívni Kiss András nagy csapóutczai (Vargaház) kávéházára. A helyiség díszesen van berendezve. — Italai kitünők. A billiárdkészlet minden igényt kielégít. Kiss András már ugy is régi ösmerősünk. Bátran ajánlhatjuk őt.

Tisztelettel, Debrecen, 1876. jun. 30.

Több polgár.

Fehér János
keztys és sérvkötész
NAGYVÁRADON.
Tisztelettel ajánlja a n. é. közönségnek
férfi divatárú és utazó czikkjeit.
Gyors, olesó és pontos kiszolgáltságért
köszöndök.
14. 6--1.

Sötör Miklós
Debrecenben.
Ajánlja a nagyérdemű közönségnek jól
berendezett Fűszer-, anyag
Restoréküzletét: a most következő
idényre különösen:
Legjobb minőségű tiszta gép fa-
olajat és dohányszimeget a
lehető legjutányosabb árárt.

T. Kovács FERENCZ
Otrokocsi Végh János.
Fűszer és gyarmatárú üzlete
„A két horgonyhoz”
DEBRECENBEN,
Főpiac az Andaházi Szilágyi intézet há-
zában.
Czukor, kávé, rizs s valódi nizzai
olaj, Apolló és fagyugyertyák
pontos és jutányos árakon kaphatók.

Ifj. Bánky István
(Debrecenben, főter Hajdúház alatt)
finom szalámját, izletes sonkáját, kitünő dísz-
nővelveit, jó vegyes szalonját s többféle
áruccikkjeit ajánlja a t. közönség figyelmébe.
Naponta friss disznósírral bármily nagy-
ságu edények megtöltését eszközöli.
Pontos és gyors kiszolgálát mellett árai
a legjutányosabbak.
15. 2-1.

Sipos Gyula
(Burszky István utóda)
színházi cég- és szobafestő
felvállal a legjutányosabb árért régi ar-
képek kijavítását és tisztítását, ugyszinte
diszlobogókat arannyal vagy
ezüsttel díszítve és színezve.
Lakása: cegléd-utcán, a színház so-
ron, 60. sz. a. Debrecenben. 16. 1-3.